

Συμμετέχω- Συμμετέχεις;

Φύλλο 1

Η κλίμακα της συνεργατικότητας κατά Roger Hart

1. Χειραγώγηση

Συμβαίνει όταν ενήλικες χρησιμοποιούν ανήλικους για να υποστηρίξουν τον σκοπό τους και παριστάνουν ότι αυτός ο σκοπός είναι εμπνευσμένος από τους ανήλικους.

Τα παιδιά δεν κατανοούν τα ζητήματα που απαιτούν την συμμετοχή τους ή τον ρόλο τους σε αυτά.

Παράδειγμα:

Στην Τάξη Υποδοχής, ο εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να ζωγραφίσουν «τον κήπο των ονείρων τους». Στη συνέχεια, η διεύθυνση του σχολείου διακοσμεί τις προτάσεις της προς τον Δήμο με τις ζωγραφιές και τις καταθέτει ως προτάσεις των παιδιών για την αυλή του σχολείου. Τα παιδιά δεν συμμετέχουν στην διαδικασία που καταλήγει σε προτάσεις και οι αποδέκτες δεν ενημερώνονται για την διαδικασία παραγωγής των έργων των παιδιών. Τα παιδιά δεν έχουν ιδέα για την τύχη της καλλιτεχνικής τους έκφρασης.

2. Διακοσμητικό στοιχείο

Συμβαίνει όταν τα παιδιά χρησιμοποιούνται στην υποστήριξη ενός σκοπού με έμμεσο τρόπο, αν και οι ενήλικοι δεν δηλώνουν ότι ο σκοπός τους είναι εμπνευσμένος από τα παιδιά. Τα παιδιά συμμετέχουν σε μια δραστηριότητα ή εκδήλωση που γίνεται για ορισμένο σκοπό, αλλά δεν κατανοούν τη σημασία ή τον λόγο της συμμετοχής τους.

Παράδειγμα:

Στην υποδοχή επισήμων ή σε μια εκδήλωση του σχολείου, οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί αναθέτουν σε παιδιά πρόσφυγες ποιήματα και τραγούδια και τους ζητούν να φορέσουν χαρακτηριστικές στολές από τον τόπο τους. Τα παιδιά δεν ενημερώνονται ή δεν κατανοούν τον λόγο της συγκέντρωσης. Παρίστανται δίνοντας χρώμα στην εκδήλωση, χωρίς να συμμετέχουν στην ουσία και την διαδικασία της.

3. Συμβολική συμμετοχή

Τα παιδιά ερωτώνται, τους δίνεται η δυνατότητα να μιλήσουν, αλλά έχουν λίγη ή καθόλου επιλογή στην διαμόρφωση των απόψεων που θα παρουσιάσουν ή τον τρόπο με τον οποίο θα τις εκφράσουν.

Παράδειγμα:

Σε συνεδρίαση του Σχολικού Συμβουλίου -εκπρόσωποι του Δήμου, της μαθητικής κοινότητας, του συλλόγου γονέων, η διεύθυνση και οι εκπαιδευτικοί του σχολείου- επιλέγονται παιδιά που φαίνονται «διαφορετικά» και μιλούν κάποια Ελληνικά, για να εκπροσωπήσουν «τους πρόσφυγες μαθητές» του σχολείου, και αυτά τα χαρακτηριστικά θεωρούνται αρκετά για τη συμμετοχή τους. Δεν έχει γίνει προετοιμασία για τα θέματα ή συνεργασία με τους ομήλικούς τους, που καλούνται να αντιπροσωπεύσουν. Τα παιδιά δεν γνωρίζουν πώς επιλέχτηκαν ή ποιων παιδιών τις απόψεις εκπροσωπούν, οπότε η συμμετοχή τους είναι συμβολική και ουσιαστικά δεν συμμετέχουν.

Συμμετέχω- Συμμετέχεις;

Η κλίμακα της συνεργατικότητας κατά Roger Hart

4. Ενημέρωση και ανάθεση εργασίας

Συμβαίνει όταν τα παιδιά κατανοούν τους σκοπούς μιας δράσης, γνωρίζουν ποιος αποφάσισε για τη συμμετοχή τους και γιατί, έχουν ουσιαστικό ρόλο και προσφέρονται εθελοντικά, αφού ο σκοπός της δράσης είναι ξεκάθαρος.

Παράδειγμα:

Σε μια συνάντηση των εκπροσώπων του Δήμου, των γονέων και του εκπαιδευτικού προσωπικού, μαζί με τους παλιούς μαθητές, νέοι μαθητές και μαθήτριες, ενημερώνονται για τον σκοπό και την διαδικασία της συνάντησης, και αναλαμβάνουν εθελοντικά ρόλους στην υποδοχή, το τρατάρισμα και την ξενάγηση των επισκεπτών στο σχολείο τους.

5. Διαβούλευση και πληροφόρηση

Συμβαίνει όταν κάτι σχεδιάζεται και υλοποιείται από ενήλικες και τα παιδιά δρουν ως σύμβουλοί τους. Τα παιδιά έχουν πλήρη γνώση και κατανόηση του σκοπού και της διαδικασίας και η γνώμη τους λαμβάνεται υπόψη από τους ενήλικες.

Παράδειγμα:

Οι μαθητικές κοινότητες, με εξασφαλισμένη τη συμμετοχή όλων των ομάδων μαθητών και μαθητριών, συνεδριάζουν και διαμορφώνουν προτάσεις ώστε το κυλικείο του σχολείου να έχει προϊόντα που να υπολογίζουν τις διαιτητικές ανάγκες όλων των παιδιών. Οι προτάσεις κατατίθενται και λαμβάνονται υπόψη στη λήψη αποφάσεων.

6. Πρωτοβουλία ενηλίκων, κοινές αποφάσεις

Συμβαίνει όταν οι ενήλικες λαμβάνουν συνεργατικές πρωτοβουλίες και μοιράζονται την λήψη αποφάσεων ή τη διαχείρισή τους με τα παιδιά.

Παράδειγμα:

Θέλοντας να βοηθήσει στη συμπερίληψη των παιδιών προσφύγων στο σχολείο, ο σύλλογος διδασκόντων αναλαμβάνει την πρωτοβουλία και την ευθύνη για το στήσιμο και την τελική μορφή μιας σχολικής εφημερίδας. Καλεί τα παιδιά να συμμετάσχουν σε συμπεριληπτική συντακτική ομάδα, όπου εκπαιδευτικοί και μαθητές συνεργάζονται για τη θεματολογία, τη συγγραφή και το μοντάζ του υλικού.

7. Πρωτοβουλία των παιδιών που διευθύνουν τα παιδιά

Τα παιδιά έχουν την αρχική ιδέα και αποφασίζουν τρόπους υλοποίησής της. Οι ενήλικοι παρατηρούν και βοηθούν, αλλά δεν παρεμβαίνουν στη διαδικασία, ούτε έχουν τον έλεγχο του εγχειρήματος.

Παράδειγμα:

Τα παιδιά προτείνουν να διακοσμήσουν έναν τοίχο του σχολείου με γκράφιτι που να παρουσιάζει την πολιτισμική ποικιλία της μαθητικής κοινότητας. Ο σύλλογος διδασκόντων εξασφαλίζει την έγκριση, τα απαραίτητα υλικά και οι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν συμβουλευτικά στην επιλογή των θεμάτων και στην εκτέλεση του έργου.

Συμμετέχω- Συμμετέχεις;

Η κλίμακα της συνεργατικότητας κατά Roger Hart

8. Πρωτοβουλία των παιδιών και απόφαση από κοινού

Συμβαίνει όταν τα παιδιά έχουν την αρχική ιδέα και καλούν τους ενήλικες να συμμετάσχουν στις αποφάσεις.

Παράδειγμα:

Έφηβοι μαθητές και μαθήτριες αποφασίζουν να πραγματοποιήσουν αντιπολεμική καμπάνια στο σχολείο και στην περιοχή τους. Σχεδιάζουν το περιεχόμενο και τις δράσεις τους και καλούν τον Σύλλογο διδασκόντων ώστε να συναποφασίσουν για την χρηματοδότησή της, τις απαραίτητες επαφές, τα απαραίτητα υλικά κλπ.

